DOI: https://doi.org/10.64076/ap261012.03

Ihor Beker
Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology named after Stepan Gzhytskyi, Lviv, Ukraine
ORCID iD: 0009-0007-3647-3220
Iryna Cherevko
Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology named after Stepan Gzhytskyi, Lviv, Ukraine
ORCID iD: 0000-0002-8411-6136
Heorhiy Cherevko
Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology named after Stepan Gzhytskyi, Lviv, Ukraine
ORCID iD: 0000-0002-0072-5816

TRANSFORMATION OF UKRAINE'S LIVESTOCK SECTOR IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Abstract. The article examines the current directions of transformation of Ukraine's livestock sector in the context of European integration. The dynamics of the main types of livestock products are analysed and the key factors influencing structural changes in the sector are identified. It is substantiated that wartime risks, declining livestock numbers, shortages of high-quality raw materials, rising resource costs, and the need to harmonize national legislation with European Union requirements create new conditions for the functioning of livestock enterprises. The main directions of transformation are identified, including technological modernization, increasing animal productivity, improving the feed base, ensuring product safety and traceability, compliance with animal welfare requirements, digitalization, and deeper processing. The need to combine state support, investment activity of enterprises, and further adaptation of the regulatory environment to European standards is substantiated.

Keywords: agricultural enterprises, European integration, livestock production, dairy production, competitiveness, modernization, product safety.

Ігор Бекер
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького, Львів, Україна
ORCID iD: 0009-0007-3647-3220
Ірина Черевко
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького, Львів, Україна
ORCID iD: 0000-0002-8411-6136
Георгій Черевко
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького, Львів, Україна
ORCID iD: 0000-0002-0072-5816

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТВАРИННИЦЬКОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Анотація. Досліджено сучасні напрями трансформації тваринницького сектора економіки України в умовах європейської інтеграції. Проаналізовано динаміку основних видів продукції тваринництва та визначено ключові фактори, що впливають на структурні зміни галузі. Обґрунтовано, що воєнні ризики, скорочення поголів'я, дефіцит якісної сировини, зростання вартості ресурсів і необхідність гармонізації національного законодавства з вимогами Європейського Союзу формують нові умови функціонування тваринницьких підприємств. Визначено основні напрями трансформації, серед яких технологічна модернізація, підвищення продуктивності тварин, удосконалення кормової бази, забезпечення безпечності та простежуваності продукції, дотримання вимог щодо добробуту тварин, цифровізація та поглиблення переробки. Обґрунтовано необхідність поєднання державної підтримки, інвестиційної активності підприємств і подальшої адаптації українського регуляторного середовища до європейських норм.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства, євроінтеграція, тваринництво, молочне виробництво, конкурентоспроможність, модернізація, безпечність продукції.

Основний текст.

Тваринницький сектор є важливою складовою аграрної економіки України, оскільки забезпечує населення продуктами харчування, формує сировинну базу харчової промисловості та зайнятість у сільській місцевості і бере участь у формуванні експортного потенціалу. Водночас сучасний етап його розвитку характеризується суттєвими структурними змінами, зумовленими воєнними ризиками, скороченням поголів'я окремих видів сільськогосподарських тварин, руйнуванням виробничої інфраструктури, логістичними обмеженнями та подорожчанням матеріально-технічних ресурсів. Має місце також значний вплив воєнних ризиків на фінансові результати підприємств, виробничі потужності та поголів'я тварин [1]. За даними Державної служби статистики України, у 2025 р. в Україні було вироблено 2,2 млн т м'яса, що на 4,5 % менше, ніж у 2024 р.; виробництво молока сирого становило 6,9 млн т і скоротилося на 5,4 %, тоді як виробництво яєць птиці свійської збільшилося на 1,1 % і становило 11,7 млрд шт. [2]. Отже, відновлення тваринницького виробництва за галузями залишається нерівномірним: поряд із певним зростанням за окремими напрямами спостерігається скорочення виробництва молока та м'яса (у живій вазі).

Поглиблення євроінтеграції змінює вимоги до функціонування українського тваринництва. Євроінтеграційний курс України передбачає не тільки розширення можливостей експорту, а й відповідну адаптацію виробничих, ветеринарних, санітарних, екологічних та організаційних стандартів. Особливо виразно ці процеси проявляються у молочному секторі галузі - дослідження засвідчує тривале скорочення поголів'я корів, дефіцит молока-сировини та необхідність удосконалення взаємодії між виробниками, переробними підприємствами та каналами реалізації [3].

Проблема скорочення ресурсної бази поєднується з необхідністю підвищення технологічного рівня виробництва як одного із важливих індикаторів ефективності функціонування підприємств і їх технологічного розвитку [4]. Тому перспективна трансформація галузі має ґрунтуватися не лише на відновленні кількості поголів'я, а й на підвищенні продуктивності тварин, автоматизації операцій, оптимізації годівлі, раціональному використанні праці та енергетичних ресурсів.

Важливе значення для трансформації галузі має зміна вимог до організації виробництва та якості продукції. Українські підприємства, які орієнтуються на європейський ринок, повинні забезпечувати належний рівень безпечності продукції, простежуваності виробничого ланцюга, ветеринарний контроль та відповідність встановленим стандартам [5].

Окремим напрямом є адаптація вимог щодо добробуту тварин. Порівняння законодавства України та ЄС свідчить про необхідність подальшого розвитку нормативного забезпечення утримання, транспортування та забою сільськогосподарських тварин [6]. Для виробників тваринницької продукції це

означає поступове оновлення виробничої інфраструктури, удосконалення технологічних процедур та підвищення професійної підготовки працівників.

Таким чином, євроінтеграційна трансформація тваринницького сектора охоплює взаємопов'язані технологічні, економічні, організаційні та інституційні зміни (табл. 1).

Таблиця 1. Основні напрями трансформації тваринницького сектора України в умовах євроінтеграції

Напрям трансформації	Основні заходи	Очікувані результати
Технологічний	Модернізація ферм, автоматизація, цифровий моніторинг поголів'я	Підвищення продуктивності та ресурсоефективності
Кормовий	Оптимізація раціонів, контроль якості кормів, розвиток кормової бази	Зниження собівартості та підвищення продуктивності
Ветеринарний	Посилення біобезпеки та профілактики захворювань	Зниження виробничих ризиків
Якісний	Контроль якості, простежуваність, дотримання стандартів безпечності	Розширення можливостей реалізації продукції
Добробут тварин	Удосконалення умов утримання, транспортування та забою	Відповідність європейським вимогам
Організаційний	Кооперація виробників, інтеграція виробництва і переробки	Формування стійких ланцюгів доданої вартості
Фінансовий	Інвестиції, кредитування, державна підтримка модернізації	Прискорення технологічного оновлення

Джерело: складено авторами на основі [3–6; 8–10].

Як видно з табл. 1, євроінтеграційна трансформація не обмежується адаптацією окремих нормативних вимог. Вона передбачає комплексне оновлення виробничої моделі тваринництва. При цьому підвищення продуктивності тварин вимагає відповідного контролю якості, розвитку біобезпеки та забезпечення належних умов утримання тварин. Важливим економічним чинником також залишається здатність підприємств реагувати на зміну цін і попиту. Дослідження еластичності пропозиції основних видів продукції тваринництва в Україні показує, що її обсяги залежать від цінових та дохідних параметрів, а специфіка тваринницького виробництва обмежує швидкість реагування виробників через тривалість відтворювального циклу [7]. Це підвищує значення довгострокового планування та інвестиційної політики підприємств.

Дослідження механізмів фінансової підтримки аграрного сектора України в умовах європейської інтеграції засвідчує необхідність удосконалення доступу виробників до фінансових ресурсів та поступового наближення механізмів підтримки до принципів Спільної аграрної політики ЄС [8]. Для тваринницьких підприємств це має особливе значення через значну капіталомісткість будівництва та модернізації ферм, необхідність придбання обладнання, формування племінного поголів'я та забезпечення кормової бази.

Сучасна трансформація молочного виробництва демонструє можливість поєднання інтенсивного розвитку та технологічного оновлення. Зокрема, сучасні дослідження організаційно-економічних механізмів молочного виробництва акцентують увагу на підвищенні молочної продуктивності, енергоефективності, цифровізації та оптимізації витрат [9]. Такий підхід відповідає загальній логіці європейської інтеграції, за якої конкурентоспроможність продукції дедалі більше визначається не тільки її ціною, а й якістю, безпечністю, технологічністю та екологічними характеристиками галузі та її продукції.

Практичне значення євроінтеграційних змін підтверджується актуальними заходами державної політики. У травні 2026 р. український молочний сектор отримав дорожню карту інтеграції до ринку ЄС, яка передбачає гармонізацію законодавства, ветеринарних і фітосанітарних вимог, а також стандартів безпечності харчових продуктів із європейськими нормами [10]. Документ також передбачає координацію дій державних органів, бізнесу та галузевих об'єднань.

Отже, основними напрямами подальшої трансформації тваринницького сектора України доцільно визначити: технологічну модернізацію виробництва; підвищення продуктивності тварин; розвиток сучасної кормової бази; цифровізацію виробничих процесів; посилення ветеринарної безпеки; забезпечення простежуваності та якості продукції; адаптацію вимог щодо добробуту тварин; розвиток переробки та формування стійких ланцюгів доданої вартості.

На рівні державної політики важливими є стабільні механізми інвестиційної підтримки, доступ до кредитних ресурсів, стимулювання технологічного оновлення та подальше наближення законодавства до вимог ЄС. На рівні сільськогосподарських підприємств пріоритетними мають бути підвищення продуктивності, модернізація виробничих потужностей, цифровий моніторинг поголів'я, оптимізація витрат і дотримання вимог щодо якості та безпечності продукції. Тобто, трансформація тваринницького сектора економіки України в умовах євроінтеграції передбачає перехід від переважно кількісного відновлення виробництва до технологічної, організаційної та інституційної модернізації на основі поєднання підвищення ефективності виробництва, забезпечення якості та безпечності продукції, адаптації до європейських стандартів і розвитку економічних механізмів підтримки інвестиційної активності.

REFERENCES / СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Навроцький О. А. Аграрний бізнес України: реалії сьогодення. Регіональна економіка**.** 2023. № 1(107). С. 102–109. DOI: https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-1-10.

2. Державна служба статистики України. Нове на сайті: продукція тваринництва, продаж і запаси товарів в оптовій торгівлі, продаж і запаси товарів у торговій мережі, стан ділової активності підприємств. 30.04.2026. URL: https://stat.gov.ua/uk/news/nove-na-sayti-produktsiya-tvarynnytstva-pro dazh-i-zapasy-tovariv-v-optoviy-torhivli-prodazh-i.

3. Kalinchyk M., Ilchuk M., Lavrov R., Odyntsov O., Tomashevska O. Functioning of the milk market: The experience of Ukraine as a candidate for membership of the European Union. Economics and Business Management. 2024. Vol. 15, No. 1. P. 20–44. DOI: https://doi.org/10.31548/economics 15(1).2024.019.

4. Chemerys V., Dushka V., Maksym V., Papizhanskyi B. Labor productivity in livestock enterprises of Ukraine. Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Economical Sciences**.** 2022. Vol. 24, No. 100. P. 47–53. DOI: https://doi.org/10.32718/nvlvet-e10008.

5. Riabinina N. Consideration of obstacles to the development of the dairy industry of Ukraine on the way to European integration. Technology Audit and Production Reserves**.** 2024. No. 4(4(78)). P. 31–37. DOI: https://doi.org/10.15587/2706-5448.2024.309012.

6. Petkun H. V., Nedosekov V. V. Analysis of EU and Ukrainian legislation for the cattle welfare. Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series "Veterinary Sciences"**.** 2022. Vol. 24, No. 106. P. 108–113. DOI: https://doi.org/10.32718/nvlvet10617.

7. Maksym V., Chemerys V., Dushka V., Zelenyi V., Kryvishyn A., Maskal B. Supply elasticity of the main types of animal husbandry products in Ukraine. Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Economical Sciences**.** 2024. Vol. 26, No. 104. P. 83–90. DOI: https://doi.org/10.32718/nvlvet-e10413.

8. Kaleniuk I., Motyl R., Sapozhnykov V. Financial support for the development of agriculture and forestry in Ukraine in the context of European integration. Economic Analysis**.** 2025. Vol. 35, No. 1. P. 312–333. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.01.312.

9. Shamara S. Organizational and economic mechanisms for ensuring the profitability of dairy production. Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology**.** 2025. No. 4. P. 324–328. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-4-65.

10. Ministry of Economy, Environment and Agriculture of Ukraine. Ukraine’s dairy sector obtains roadmap for European integration into the EU market. 22.05.2026. URL: https://www.kmu.gov.ua/en/news/molochnyi-sektor-ukrainy-otrymav-doro zhniu-kartu-ievrointehratsii-do-rynku-ies.